

Parlament del president de l'AACG en l'acte de presentació de l'audiovisual del castell de Gelida

En un entorn on l'actualitat l'ocupen l'activitat dels esportistes, la dels polítics (que no sempre la política) i l'exhibició de la intimitat, segurament pot semblar insignificant la presentació d'un audiovisual del castell de Gelida. Però la realitat és tant tossuda com segurament ho ha estat hi ho és la nostra entitat. El 1965 el castell de Gelida era abandonat i queia a trossos. Moltes persones dubtaven que amb això que ara en diem patrimoni es pogués fer alguna cosa i quasi ningú pensava que es pogués fer res més que mirar de preservar-lo, com una relíquia. Però la realitat tossuda ens porta a la consideració del llegat del passat com el que és: patrimoni. Riquesa heretada i que constitueix capital pel nostre present. No dic futur per que el futur, que és una cosa que ve sola, no es construeix; solament es modela des del present.

I en aquest modelat des del present és on cal situar les accions desenvolupades al castell de Gelida en els darrers anys. Són accions amb un doble sentit per que actuen sobre el patrimoni i des d'un enfocament que va més enllà de la preservació. No es tracta de sacralitzar el passat. A ningú se li acudiria, espero, posar en una vitrina els diners que ha rebut d'una herència i passar-se la vida contemplant-los, ni tampoc deixant que, mentre, alguna plaga els devori. Es tracta que de la mateixa manera que en rebre l'herència en diners immediatament comencem a dibuixar expectatives, siguem capaços de fer-ho en rebre un bé que no són diners, però que no per això deixa de ser riquesa, col·lectiva ara. Cal que obri expectatives i les compleixi. Aquí és on prenen significat les accions que van més enllà de la preservació de les estructures i apareixen els projectes de l'AACG, amb el Centre d'Interpretació del Castell, amb els serveis que ofereix, i on s'engrana l'audiovisual que veurem d'aquí a poc. D'aquests serveis i activitats en gaudeixen ara a l'entorn de 5.000 persones anualment que no troben aquí un parc temàtic, sinó una realitat històrica. I sorgeix la pregunta: per a què serveix la història? No volem pas fer-la servir per enaltir cap fantasia èpica. Posaré un exemple. Fa uns anys els tècnics reputats de la NASA investigaven un bolígraf que permetés escriure sense gravetat. Algú es va acabar adonant que el llapis ja s'havia inventat. El passat no és solament un temps anterior, sinó la font d'experiències, exitoses o no, que sobtadament poden prendre un significat actual. Coneixements, experiències, recursos que poden jugar un paper estratègic. Què són la innovació i la millora sinó desenvolupar capacitats estratègiques per afrontar una realitat que, encara que cada dia ens venguin simplificacions, és complexa i a més, canviant?

Evidentment el que fem des de la nostra entitat no és cap solució pel món, ni ho pretenem. És una aportació petita, que té la mida que té, però que sumada a d'altres desenvolupades des dels mateixos valors i visió estratègica, sí que esdevé rellevant. És el paper d'entitats com la nostra, que formem això que s'anomena societat civil, que tenen com a funció que el desenvolupament es defineixi des de la diversitat que deriva de la complexitat. Que no s'esdevingui el resultat d'una visió unilateral, sovint curta de mires, sinó d'allò que és més complex de fer, però més sòlid: des del diàleg. Aquest diàleg porta a la cooperació, que no a la dependència per que la societat civil no és comparsa, i aquí apareixen les institucions i entitats públiques i privades amb les que hem compartit camí. En aquest cas la Diputació de Barcelona i l'Obra social de Caixa Catalunya han compartit la nostra proposta i han aportat uns recursos econòmics fonamentals que ha gestionat l'AACG que, a la vegada, ha aportat els seus coneixements i el seu saber fer (és el nostre principal capital, juntament amb els nostres socis), per arribar a un resultat. Estratègic? Quan ara es parla que es promocionaran les rutes dels castells medievals del Penedès, dels castells medievals de la Marca, del turisme cultural... al castell de Gelida ja s'ha treballat preparant el camí.

De l'audiovisual en parlaré poc, o quasi gens. Solament assenyalar que no ens presenta una realitat absoluta sobre el castell i la seva història, sinó que ens proposa una visió des del coneixement que en tenim avui. Quasi com una suggerència a cau d'orella. Es per mirar-lo i escoltar-lo i s'ha d'explicar per ell mateix. Són 12 minuts per a iniciar la immersió en el coneixement d'un fragment del nostre passat.

Però el que ha calgut no ha estat solament dissenyar el que veurem, sinó també trobar la manera més adient de projectar-lo dins aquest espai, fent-ho compatible amb el respecte als seus valors patrimonials i als diversos usos. Ha calgut trobar una solució com la que observeu, on els peus de l'església esdevenen escenari, per no destorbar després la contemplació del conjunt. Ha calgut adequar la sonorització i també trobar un mobiliari adequat i alhora adient amb l'espai, per a fer compatibles també comoditat, estètica i flexibilitat.

Ja he esmentat d'on ha vingut el suport econòmic fonamental. Però hi ha més participants, a més dels membres de l'Associació que hi hem aportat el que el projecte ens demanava: l'Ajuntament de Gelida; Radio Gelida; Marina Reyes, que hi ha posat la veu, i la Laia Carrillo que l'ha gravat; l'Ernest Roca que s'ha fet càrrec de la feina feixuga d'instal·lar els equips en un espai complicat; Kevin MacLeod, autor de les músiques (no el coneixem, les cedeix a través d'Internet lliurement per a activitats com les que fem nosaltres. Tot un exemple de noves formes de compartir, que sí que potser canviaran el món) i l'Artur Mauri que s'ha responsabilitzat de la infografia, la producció i el muntatge.

Uns quants noms, personals i institucionals. Uns quants conceptes: il·lusió, cooperació, respecte, coneixement, innovació, compromís. Tot això és aquí avui i així volem seguir treballant, alhora que esperem seguir fent-nos entendre. Potser ara que parlem tant de crisi és un bon moment per a reflexionar sobre els resultats del camí fet i adonar-se que la cultura i el patrimoni han d'ocupar un espai molt més rellevant i significatiu a la nostra societat. No és hora de retallades, sinó d'inversions, i no em refereixo solament a diners. Aquí tenim una mostra del que pensem que cal fer. Moltes gràcies a tots els que han participat i han fet possible aquest projecte engrescador que volem seguir fent créixer.

Gelida, 18 d'abril de 2009